

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
6 päivänä maaliskuuta 2003 *

Asiassa C-240/00,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Paasivirta ja R. B. Wainwright,
prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Suomen tasavalta, asiamiehenään T. Pynnä, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Suomen tasavalta ei ole noudattanut luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1) 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole riittävästi ja lopullisesti osoittanut erityissuojelualueita,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit R. Schintgen, C. Gulmann (esittelevä tuomari), F. Macken ja J. N. Cunha Rodrigues,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 28.2.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.4.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY 226 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 15.6.2000 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Suomen tasavalta ei ole noudattanut luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1; jäljempänä lintudirektiivi) 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole riittävästi ja lopullisesti osoittanut erityissuojelualueita.

Lintudirektiivi

- 2 Lintudirektiivin 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin liitteessä I mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella.

Tässä yhteydessä kiinnitetään huomiota:

- a) lajeihin, jotka ovat vaarassa kuolla sukupuuttoon;

- b) lajeihin, jotka ovat herkkiä tietyille muutoksille niiden elinympäristössä;
- c) lajeihin, joita pidetään harvinaisina niiden pienen kannan tai alueellisesti suppean levinneisyyden takia;
- d) muihin lajeihin, jotka vaativat erityistä huomiota niiden erityislaatuisen elinympäristön vuoksi.

Arvioissa otetaan huomioon lintukantojen kehityssuunnat ja muutokset.

Jäsenvaltioiden on osoitettava erityisiksi erityissuojelualueiksi näiden lajien suojelemiseen lukumäärältään ja kooltaan sopivimmat alueet sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava vastaavat toimenpiteet sellaisten säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien osalta, joita ei luetella liitteessä I, ottaen huomioon niiden suojelun tarve sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan, kun kyseessä ovat niiden muuttoreittien varrella sijaitsevat pesimä-, sulkasato- ja talvehtimisalueet ja levähdyspaikat. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on kiinnitettävä erityistä huomiota kosteikkojen ja erityisesti kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen suojeluun.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle kaikki asiaan vaikuttavat tiedot, jotta komissio voi tehdä asianmukaisia aloitteita sellaiseksi yhteensovittamiseksi, joka on tarpeen sen varmistamiseksi, että toisaalta 1 kohdassa ja toisaalta 2 kohdassa tarkoitetut alueet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka vastaa kyseisten lajien suojelutarpeita sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan.”

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

- 3 Suomen viranomaiset lähettivät 11.10.1996 päivätyllä kirjeellä komissiolle tietoja niistä 15 alueesta, jotka oli osoitettu erityissuojelualueiksi ja joiden yhteispinta-ala on 967 km².
- 4 Komissio lähetti 10.7.1998 päivätyllä kirjeellä Suomen tasavallalle virallisen huomautuksen, jossa se väitti, että Suomen tasavalta ei ollut noudattanut lintudirektiivin 4 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä. Tässä kirjeessä todettiin, että se luettelo erityissuojelualueista, jonka kyseinen jäsenvaltio oli lähettänyt komissiolle 11.10.1996 päivätyllä kirjeellä, oli selkeästi keskeneräinen ja riittämätön täyttämään lintudirektiivissä asetetut vaatimukset. Kirjeessä mainittiin muutamia täsmällisiä esimerkkejä alueista, kuten Kemihaaran suot, jotka olisi pitänyt osoittaa erityissuojelualueiksi.
- 5 Suomen hallitus ilmoitti 9.10.1998 päivätyllä kirjeellä komissiolle, että Suomen valtioneuvosto oli 20.8.1998 tehnyt luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7; jäljempänä luontodirektiivi) mukaisesti

Suomen Natura 2000 -ehdotusta koskevan päätöksen. Tähän päätökseen (jäljempänä valtioneuvoston päätös) sisältyi luettelo lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti osoitetuista erityissuojelualueista.

- 6 Samassa kirjeessä todettiin myös, että valtioneuvoston päätös, josta oli alustavasti ilmoitettu komissiolle 3.9.1998 päivätyllä kirjeellä, annettaisiin komissiolle tiedoksi Suomen lainsäädännössä valtioneuvoston päätöksistä tehtäville valituksille säädetyn määräajan päätyttyä, eli aikaisintaan vuoden 1998 marraskuussa. Suomen hallitus korosti lisäksi, että komissiolle toimitettavasta erityissuojelualueita koskevasta luettelosta ilmenisivät myös ne alueet, joita koskevat valitukset ovat vireillä kansallisessa tuomioistuimessa ja joita ei tästä syystä voitaisi sisällyttää Natura 2000 -verkostoon erityissuojelualueina ennen kuin nämä valitusasiat olisi ratkaistu. Tämän kirjeen lopussa tarkennettiin, että Kemihaaran soita ei ollut sisällytetty Natura 2000 -ohjelmaa koskevaan ehdotukseen.
- 7 Suomen hallitus ilmoitti 15.12.1998 päivätyllä kirjeellä komissiolle, että korkeimpaan hallinto-oikeuteen oli säädettyssä määräajassa toimitettu noin 850 valituskirjelmää, joissa vaadittiin muutosta valtioneuvoston päätökseen 610:n yksilöidyn kohteen osalta. Useissa valituksissa vaadittiin valtioneuvoston päätöksen muuttamista useamman kohteen osalta. Suomen hallitus selitti varaavansa itselleen tältä osin mahdollisuuden muuttaa komissiolle toimitettua Natura 2000 -verkostoon sisällytettävien alueiden luetteloa korkeimman hallinto-oikeuden päätösten edellyttämällä tavalla sen jälkeen, kun korkein hallinto-oikeus on ratkaissut käsiteltävinään olevat valitukset. Suhteessa Euroopan unioniin edellä mainittu päätös ei koskenut niitä alueita, joista oli valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Lintudirektiivissä säädetyt erityissuojelualueet voitaisiin siis sisällyttää kyseiseen verkostoon vasta, kun korkein hallinto-oikeus on ratkaissut sen käsiteltäviksi saatetut valitukset tällaisen sisällyttämisen mahdollistavalla tavalla.
- 8 Komissio lähetti 17.12.1998 päivätyllä kirjeellä perustellun lausunnon, jossa se katsoi, ettei Suomen viranomaisten toimittama tiettyjen alueiden osoittaminen

erityissuojelualueiksi ollut riittävä tai etteivät ne ainakaan olleet toimittaneet sille täydellistä luetteloa erityissuojelualueiksi osoitetuista alueista eivätkä tässä suhteessa tarvittavia maantieteellisiä tietoja. Komission mukaan Suomen tasavallan olisi saatavilla ollut tieteellinen tieto huomioon ottaen pitänyt osoittaa erityissuojelualueiksi ainakin ne 91 aluetta, jotka mainittiin vuoden 1997 BirdLife-ehdotuksessa (jäljempänä BirdLife-ehdotus) lintujen suojelemisen kannalta tärkeinä alueina (kyse on Important Bird Areas -nimisistä alueista, jäljempänä IBA-alueet). Näistä alueista erityissuojelualueiksi oli osoitettu ainoastaan 12. Komissio korosti uudelleen sitä, että esimerkiksi Kemihaaran soita ei ollut osoitettu erityissuojelualueeksi, vaikka kyseinen alue mainittiin kyseisessä kertomuksessa.

- 9 Suomen hallitus antoi 23.12.1998 päivätyllä kirjeellä komissiolle tiedoksi valtioneuvoston päätöksen, johon sisältyi muun muassa luettelo 439 erityissuojelualueesta, joiden yhteispinta-ala on noin 2,81 miljoonaa hehtaaria.
- 10 Tuossa päätöksessä täsmennetään kuitenkin, että suhteessa Euroopan yhteisöön Suomen ehdotus ei koske niitä alueita, joista oli valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Lintudirektiivissä säädettyjen erityissuojelualueiden osalta tämä merkitsi sitä, että komissiolle toimitetussa luettelossa on mainittu erikseen ne alueet, joista oli valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja jotka voidaan sisällyttää erityissuojelualueina Natura 2000 -verkostoon vasta, kun korkein hallinto-oikeus on ratkaissut sen käsiteltäviksi saatetut valitukset siten, että niiden sisällyttäminen tähän verkostoon on mahdollista.
- 11 Suomen viranomaiset vastasivat 11.2.1999 päivätyllä kirjeellä komission perusteltuun lausuntoon. Ne totesivat muun muassa, että erityissuojelualueet, joiden sisällyttämistä Natura 2000 -verkostoon oli ehdotettu, oli rajattu tieteellisin perustein. Tässä kirjeessä todettiin lisäksi, ettei valtioneuvoston päätös ollut lainvoimainen, koska siitä oli valitettu.

- 12 Suomen viranomaiset tarkensivat 19.3.1999 komissiolle osoittamassaan kirjeessä, että menettelyvirheisiin perustuvista valituksista annettavista tuomioistuinratkaisuksista saattaa seurata, että valtioneuvoston päätöstä saatetaan muuttaa myös niiden erityissuojelualueiden osalta, joista ei ollut erikseen valitettu.

Kanne

- 13 Komissio väittää ensinnäkin, että Suomen tasavalta ei ole lopullisesti osoittanut erityissuojelualueita, ja toiseksi, ettei se ole osoittanut niitä riittävästi.

Kanneperuste, jonka mukaan erityissuojelualueita ei ole osoitettu lopullisesti

Asianosaisten lausumat

- 14 Komissio väittää, että se luettelo erityissuojelualueiksi osoitetuista alueista, jonka Suomen viranomaiset toimittivat sille 23.12.1998, ei ole lopullinen, koska siihen saatetaan tehdä muutoksia sellaisten valitusten perusteella, jotka ovat vielä korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltävinä. Näin ollen Suomen tasavalta on rikkonut lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä. Komissio täsmentää lisäksi, että koska se ei ole saanut lopullista luetteloa Suomen alueella sijaitsevista erityissuojelualueista, se ei ole voinut toteuttaa yhtenäisen kokonaisuuden muodostamiseksi tarvittavia toimenpiteitä saman direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa säädetyn tavoin.

- 15 Suomen hallitus myöntää, että se ei ole toimittanut lopullista luetteloa erityis-suojelualueista perustellussa lausunnossa asetetussa määräajassa. Tuona ajankohtana valtioneuvoston päätös ei nimittäin ollut vielä lainvoimainen, koska siitä oli valitettu. Suomen hallitus kuitenkin kiistää, että kyseinen viivästys olisi haitannut lintudirektiivin tai luontodirektiivin tavoitteiden toteuttamista tai komission jatkovalmistelujen aloittamista. Suomen viranomaiset toteavat, että ne toimittivat komissiolle 18.12.1998 päivätyllä kirjeellä, eli ennen perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymistä, tiedot kaikista kyseisten viranomaisten ehdottamista luontodirektiivin mukaisista alueista ja kaikista lintudirektiivin nojalla osoitetuista erityissuojelualueista. Nämä tiedot, jotka toimitettiin käyttämällä ehdotettujen Natura 2000 -alueiden ilmoituslomakkeesta 18 päivänä joulukuuta 1996 tehdyssä komission päätöksessä 97/266/EY (EYVL 1997, L 107, s. 1) vahvistettua lomaketta, vastaavat siis kyseisen hallituksen mukaan lintudirektiivin 4 artiklan 3 kohdan vaatimuksia.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 16 On syytä muistuttaa, että lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltiot veloitetaan osoittamaan erityissuojelualueiksi tämän direktiivin liitteessä I mainittujen lajien suojelemiseen lukumäärältään ja kooltaan sopivimmat alueet (ks. asia C-3/96, komissio v. Alankomaat, tuomio 19.5.1998, Kok. 1998, s. I-3031, 55 kohta). Saman säännöksen 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on myös osoitettava erityissuojelualueiksi sellaisille säännöllisesti esiintyville muuttaville lajeille, joita ei luetella kyseisessä liitteessä, niiden muuttoreittien varrella sijaitsevat pesimä-, sulkasato- ja talvehtimisalueet ja levähdyspaikat (ks. vastaavasti asia C-166/97, komissio v. Ranska, tuomio 18.3.1999, Kok. 1999, s. I-1719, 14 ja 15 kohta ja asia C-374/98, komissio v. Ranska, tuomio 7.12.2000, Kok. 2000, s. I-10799, 16 kohta).

- 17 Ei ole kiistetty, että jotkut niistä alueista, jotka sisältyvät valtioneuvoston päätöksessä olevaan erityissuojelualueita koskevaan luetteloon, piti lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla osoittaa erityissuojelualueiksi.
- 18 On kiistatonta, että koska valtioneuvoston päätös ei ollut vielä tullut voimaan perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päätyessä siitä syystä, että siitä oli valitettu, kyseisiä alueita ei ollut lopullisesti osoitettu erityissuojelualueiksi.
- 19 Valtioneuvoston päätöksestä ilmenevän kaltaisella näennäisellä erityissuojelualueiksi osoittamisella, joka on muutettavissa aina sen mukaan, miten päätöksestä tehty valitukset ratkaistaan, ei voida katsoa pätevästi täytettävän lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa jäsenvaltioille asetettua osoittamisvelvollisuutta.
- 20 Muutoinkin voidaan todeta, että koska kyseisiä alueita ei ole lopullisesti osoitettu erityissuojelualueiksi, komissio ei voi tehdä lintudirektiivin 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja asianmukaisia aloitteita sellaiseksi yhteensovittamiseksi, joka on tarpeen sen varmistamiseksi, että erityissuojelualueet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.
- 21 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen on syytä todeta, että Suomen tasavalta ei ole noudattanut lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole lopullisesti osoittanut erityissuojelualueiksi valtioneuvoston päätöksessä olevassa erityissuojelualueiden luettelossa mainittuja tiettyjä alueita. Komission kannetta on näin ollen pidettävä tältä osin perusteltuna.

Kanneperuste, jonka mukaan erityissuojelualueiden luettelo ei ole riittävä

Asianosaisten lausumat

- 22 Komissio muistuttaa, että BirdLife-ehdotuksessa, joka on laadittu yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa IBA-luettelon laatimiseksi, mainittiin 96 aluetta, jotka ansaitisivat tulla sisällytetyiksi Suomen alueella sijaitsevien erityissuojelualueiden luetteloon. Suomen tasavalta on kuitenkin osoittanut erityissuojelualueiksi ainoastaan 69 näistä alueista. Muun muassa Kemihaaran soita, jotka on BirdLife-ehdotuksessa luokiteltu kansainvälisesti merkittäväksi alueeksi, ei mainita valtioneuvoston päätöksestä ilmenevässä erityissuojelualueita koskevassa luettelossa. Kyseisten soiden lintutieteellinen arvo perustuu siihen, että ne ovat yksi lintudirektiivin liitteessä I mainittujen lajien pesimäalueista. Se, ettei kyseistä aluetta eikä muitakaan luonnonvaraisten lintujen suojelun kannalta tärkeitä 17:ää aluetta mainita kyseisen jäsenvaltion ehdottamien erityissuojelualueiden joukossa, osoittaa komission mukaan sen, että erityissuojelualueiden osoittamismenettelyssä ei ole otettu huomioon tieteellisiä arviointiperusteita.
- 23 Komissio huomauttaa lisäksi, että BirdLife-ehdotus on Suomen IBA-alueita koskevan luettelon osalta vahvistettu Euroopan IBA-alueita koskevassa teoksessa, jonka nimi on "Important Bird Areas in Europe", Volume 1: Northern Europe, *BirdLife Conservation Series n° 8*, BirdLife International 2000. Kun otetaan huomioon tämän IBA-kartoituksen Euroopan laajuinen ulottuvuus ja tieteellinen arvo, Suomen tasavallan olisi komission mukaan pitänyt kyseisen kartoituksen riitauttamiseksi esittää tieteellistä näyttöä. Komission tätä koskevista pyynnöistä huolimatta Suomen viranomaiset eivät kuitenkaan ole missään vaiheessa esittäneet sellaisia seikkoja, joiden nojalla olisi voitu tarkistaa, että ne ovat perustaneet erityissuojelualueiksi osoitettavien alueiden valinnan tieteellisiin arviointiperusteisiin. Joka tapauksessa on selvää, että alueita, joiden lintutieteellinen arvo on merkittävä, ei ole osoitettu erityissuojelualueiksi.

24 Suomen hallitus toteaa ensinnäkin, että se on tukeutunut lintudirektiivissä lueteltuihin tieteellisiin arviointiperusteisiin laatiessaan luetteloa Suomen erityissuojelualueista. Se toteaa tältä osin toimittaneensa komissiolle päätöksessä 97/266/EY vahvistetulla lomakkeella kattavat tiedot erityissuojelualueiden valinnassa käyttämistään arviointiperusteista. Suomen tasavalta täsmentää lisäksi, että korkein hallinto-oikeus on vuoden 2000 kesällä ratkaissut kaikki valtioneuvoston päätöksestä tehdyt valitukset. Korkein hallinto-oikeus on Suomen hallituksen mukaan todennut, että erityissuojelualueiden valintaa ja rajausta koskevat perusteet olivat luonto- ja lintudirektiivien edellyttämällä tavalla luonnontieteelliset. Korkein hallinto-oikeus on tullut tähän tulokseen tutkittuaan kunkin valituksen perusteellisesti ja tarkistettuaan, että valtioneuvoston päätös perustuu kunkin kohteen ja sen rajauksen osalta oikeisiin tosiseikkoihin ja luotettavaan, tieteelliseen tietämykseen pohjautuvaan selvitykseen alueen luontoarvoista. Tutkittuaan valitukset korkein hallinto-oikeus on edellä mainitun hallituksen mukaan

- hyväksynyt valitukset, jotka koskivat 50 aluetta, joista 18 mainitaan valtioneuvoston päätöksessä erityissuojelualueina
- muuttanut neljän erityissuojelualueen rajausta ja palauttanut asian valtioneuvoston uudelleen käsiteltäväksi muiden 14 erityissuojelualueen osalta tapauksesta riippuen niiden laajentamista tai supistamista varten
- palauttanut asian valtioneuvoston uudelleen käsiteltäväksi neljän sellaisen alueen osalta, jotka eivät sisältyneet Natura 2000 -hankkeeseen. Kyseessä ovat Kemihaaran suot ja Karunginjärven, Peuralamminnevan ja Korppoon Långvikenin alueet.

- 25 Toiseksi Suomen hallitus väittää, ettei BirdLife-ehdotus ole sellainen tieteellinen todistuskeino, jonka avulla voitaisiin arvioida, onko Suomen tasavalta osoittanut erityissuojelualueiksi lintudirektiivin 4 artiklassa tarkoitetut sopivimmat alueet. Tämä ehdotus ei ensinnäkään ollut lopullinen perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päätyttyä, joten ei ollut varmaa, että kaikki siinä erityissuojelualueiksi ehdotetut alueet vahvistettaisiin kansainvälisesti tai että Suomen lintutieteellisten yhdistysten kattojärjestö BirdLife Suomi ei esittäisi muita alueita. Lisäksi ne arviointiperusteet, joita käytettiin ehdotettaessa kyseisiä alueita erityissuojelualueiksi, eivät soveltuneet hyvin Suomen lintukannan arviointiin ja suojeltujen lintulajien yksilölaskennassa oli tehty virheitä. Lisäksi tietyt alueet puuttuivat BirdLife-ehdotuksesta, vaikka niillä oli lintukannan kannalta myöskin kansainvälistä merkitystä.
- 26 Suomen hallitus pääättelee tältä osin, ettei se olisi voinut perustaa erityissuojelualueiden valintaansa pelkästään BirdLife-ehdotukseen, ainakaan kun olemassa ei ollut lopullista ja kansainvälisesti vahvistettua IBA-alueita koskevaa luetteloa.
- 27 Kolmanneksi Suomen hallitus väittää, että luettelo Suomen erityissuojelualueista olisi riittämätön vain, jos tähän tarkoitukseen osoitettujen alueiden lukumäärä ja pinta-ala olisivat selvästi pienempiä kuin niiden alueiden lukumäärä ja pinta-ala, joita pidetään lintudirektiivin 4 artiklassa tarkoitettujen lintulajien suojelemisen kannalta sopivimpina. Alueita, jotka Suomen viranomaiset olivat osoittaneet erityissuojelualueiksi, oli kuitenkin enemmän ja niiden yhteispinta-ala oli suurempi kuin vuonna 1989 julkaistussa IBA-kartoituksessa tai BirdLife-ehdotuksessa olevassa IBA-alueita koskevassa luettelossa edellytettiin. Direktiivin 4 artiklasta ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan missään tapauksessa aiheudu, että Suomen erityissuojelualueita koskevan luettelon pitäisi olla BirdLife-ehdotuksessa mainittuja IBA-alueita koskevan luettelon mukainen. Oikeuskäytännöstä ei myöskään ilmene, että Suomen viranomaisten täytyisi tieteellisesti perustella IBA-alueita koskevassa luettelossa olevien alueiden poisjättämistä erityissuojelualueita koskevasta luettelosta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 28 On tärkeää muistuttaa, että perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä valtioneuvoston päätökseen sisältyi sellainen luettelo erityissuojelualueista, joka sen lisäksi, ettei se ollut voimassa, ei myöskään ollut lopullinen, koska tätä luetteloa voitiin muuttaa muun muassa lisäämällä siihen tai poistamalla siitä alueita, kuten Suomen hallitus on todennut.
- 29 Näin ollen komission kanneperustetta ei ole syytä tutkia siltä osin kuin se perustuu siihen seikkaan, että valtioneuvoston päätöksessä oleva luettelo erityissuojelualueista ei ole riittävä siitä syystä, että siinä osoitetaan erityissuojelualueiksi vain 69 niistä 96 alueesta, joiden BirdLife-ehdotuksessa katsottiin ansaitsevan tulla tällä tavoin osoitetuiksi.
- 30 Kun nimittäin otetaan huomioon, että mainitun määräajan päättyessä kyseinen luettelo ei ollut voimassa, että se ei ollut lopullinen ja että se oli muutettavissa, komission esittämä kanneperuste ei koske sellaista asian kannalta merkityksellisellä hetkellä olemassa ollutta tosiasiallista tilannetta, jonka nojalla mahdollista jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä voitaisiin arvioida.
- 31 On kuitenkin kiistatonta, että kyseisenä ajankohtana Suomessa oli lopullisesti osoitettu erityissuojelualueiksi vain 15 aluetta. On myöskin kiistatonta, ettei tämä osoittaminen missään tapauksessa ollut riittävä, kun otetaan huomioon lintudirektiivillä ja erityisesti sen 4 artiklan 1 ja 2 kohdalla Suomen tasavallalle asetetut velvoitteet.

- 32 On siis todettava, että Suomen tasavalta ei ole noudattanut lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole riittävästi osoittanut näissä säännöksissä tarkoitettuja sopivimpia alueita erityissuojelu-alueiksi. Komission kanne on näin ollen myös tältä osin hyväksyttävä.
- 33 Näin ollen on todettava, että Suomen tasavalta ei ole noudattanut lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole riittävästi ja täydellisesti osoittanut alueellaan sijaitsevia erityissuojelualueita.

Oikeudenkäyntikulut

- 34 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että Suomen tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska viimeksi mainittu on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Suomen tasavalta ei ole noudattanut luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole riittävästi ja lopullisesti osoittanut alueellaan sijaitsevia erityissuojelualueita.
- 2) Suomen tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Puissochet

Schintgen

Gulmann

Macken

Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 6 päivänä maaliskuuta 2003.

R. Grass

J.-P. Puissochet

kirjaaja

kuudennen jaoston puheenjohtaja